

Euskara eta Independentzia

Oso lan interesgarria eskaini digu Joxe Manuel Odriozolak (*Gerraurreko Gizarte-Hizkuntzalaritza Euskal Herrian*, UEU, 1992). Bertan ikus daitekeen bezala, gerraurreko abertzaletasunak ez zuen suposatu, halaber, euskaltzaletasuna. Horixe da, hain zuzen ere, gaurko kezka nagusia. Historian zehar euskaltzaletasuna eta abertzaletasunaren artean agerturiko bereizketa orain dela gutxi salatu du Karlos Santamariak EGUNKARIA honetan (1191-12): «*Bi joera ezberdin ikus daitezke gure herriaren mugimendu abertzalean, bata politikoa, bestea kulturala. (...) Zorritzarenez, batzuentzat kultur arazo honek ez du bateren inportantziarik eta abertzaletasuna gauza politikoa da, besterik ez. Jarrera benetan kaltegarria Euskal Herriaren egiazko aurrerapenerako*».

Bi joera horiekin bukatzeko. Joxe Azurmendik (*Espainolak eta Euskaldunak* liburuan) kulturagintza herrigintza, naziogintza berrian, hizkuntzaz eta euskal kulturaz arduraturik egoteak, politikaz (eta ekonomiaz) ere kezkatuta egoitera behartzen gaitu.

«Euskaldun izateak merezi duela, erakutsi egin behar da Euskal Herrian. (...) Ikasi egin behar da txikia izaten» idatzi du Joxe Azurmendik. Erabat zuzen dagoela esan behar da. Handikeriatan murgiltzeak

ez digu ezer onik ekarriko. Makro-politikak eta makro-ekonomiak porrot egin du hala kapitalismoan nola sozialismoan. Mikro-mailan aritu beharko ginatke euskaldunok, euskara-dunok. Hitz liluragarri guti, eta euskarazko ekintza gehiago.

Dialektiko ez den materialismoan murgiltzen garenontzat, kulturagintza ez da mundu platonikoan aritzen den ezer. Beraz, kulturagintza hori hezuramamitzeko, jendea da beharrezko; jende horren desioak, nahiak eta beharrianak kontutan eduki beharko dira. Hortaz, naziogintza aipatzen dugunean ez gara ari maoismo mota guztiek (Lacanzale esoteristek barne) aipatzen duten lehen, bigarren eta n-garren kontraesanez. Aipatu nahi duguna zera da, euskalgintza, euskal kulturagintza, euskal herrigintza eta naziogintza erabat loturik dagoela politika eta ekonomiarik.

Politika eta ekonomi mailan kontutan izan behar dugu herri txikia garena: beraz, ohizko eskematxoekin ibiltzeak (sektore publiko sendoa, sindikalagintza bateratua eta abar luzetxoak) deus guti balioko digu. Beste politika eta ekonomi motak behar ditugu.

Ekonomi mailan, kasu, enpresa handiek, eta Estatuak (enpresa ere diren aldetik) bultzatu nahi duten gaurko Estatu

Europarren gaineko Europa barik, 'beste' Europa bultzatu eta sortu beharko dugu, herrien, nazio berrien Europa, hain zuzen ere. Naziogintza berrian oinarritzen (hala hizkuntzan nola kulturaz zein politikan nahiz ekonomian) bermatu beharko du. Herrigintza berri horretan ekonomi mota berri bat beharko da non enpresa txikiak aparteko garrantzia izango duten. Izan ere, bere onerako, merkatu 'libreko' Europa eraiki nahi duen kapital handiaren kontra, esparru kapitalista horren aurka, beste merkatu mota bat, merkatu sozial bat alegia, sortu beharra daukagu. Merkatu sozial berri horren ezaugarriak jadanik agertu dira zenbait tokitan. (Ikus, kasu, S. Brusco (1982) 'The Emilian Model: Production, Decentralization and Social Integration', *Cambridge Journal of Economics*.).

Agian 'Euskara eta Independentzia' inguruan sor daitekeen (dezakegu) gizarte mugimenduak abertzaletasuna eta euskaltzaletasuna batu egin ditzake. Gai izanen ote gara euskaldunok independentziaren aldeko gizarte mugimendu sendo eta tinko bat sortzeko, Euskal Herri oso-rako eta euskara hutsean arituko dena? Horra hor gaurko apostu bakarra.

JOSEBA TOBAR ARBULU
INGENIARIA

Oriok erabaki ahal dezake?

MOTONDO itxiturako azkeneko igel gorriek ez dakite baina Orioko nagusiek dagoeneko erabaki egin dute negu hauek inguru horren azkenekoak izango direla. EAJ, EE eta EA ados jarri dira esateko Gipuzkoako azkeneko itsas paduretari hori desagertu egin behar dela industrialdea kartzeko. Berdin da herrian bertan beste alternatibak bilatzea; edo handik metro gutxitan, Aian, toki soberan izatea gauza bera lekurtzeko; edo azpimarratzea Motondo Euskal Herriko izadi ondare balioetsua dela: desartolisteek ez dute igelen hizkuntza ulertzen, botoena eta diruarena baizik.

Horrek ez du esan nahi oriotarrak besteok baino okerragoak direnik. Bakarrik aurrera ari dira eramaten gure artean ardatz nagusia bihurtu den ideia, hau da, bakoitzak bere herrian nahi duena egiten duela. Esaterako zenbait zumaiarrek kirol kaiaren proiektuarekin gauza bera planteatzen du Santio padurarako edo Donostiako udala eztabaidaren ari da Murgitako kalan depuradora kokatuko denentz. Ba-

koitzak berea eta babestu behar dituen inguruak lehenbailehen izorratu.

Ez, Orioko kasua ez da berria ezta ere zorritzarenez originala. Agian bai mingarriago zeren eta hor baitaude Aranzadik eta Jaurlaritzak egindako ikerketak eta planak Orioko itsasadarra berreskuratzeke, non Motondoko inguruak lehen mailako tokia betetzen duen. Hori guztia paper bustia hormigoi zaleentzako.

Orain hilabete batzu Zarauzko erakunde tekniko baten buruak galdetzen zidan ea ze eskubide daukagun ekologistek Orioko herriari itsas paduraren ekosistema 'inposatzeko', azken finean oriotarrak nahiago baldin badute koneju, zuhaitz eta poligonoaren ekosistema guk hor ezin dugula ezer esan. Nik, orduan, erantzun nion Oriko kokatzen diren baloreak bertako herritarren eskutan daudela baina ez direla beraienak bakarrik, Euskal Herriko biztanle guztionak baizik.

Baina horrelako argumentazioek gure artean ez dute deus ez balio. Egia esateko gauza gutxi baloratzen da perspektiba horretatik sufritzea tokatu zaigun herrian.

Momentuz inori ez zaio bururatu Ekaineko lezezuoloak saltzea edota Etenetako trikuharria Estatu Batuetara esportatzea baina, gertatuko balitz?; bertakoak gauza izango lirateke balore horiekin zer egin behar den erabakitzeko?

Ekologistentzat erantzuna nahiko garbi dago, ez ordea gure gizartearentzat. Motondoko egoera beste asko bezala gure artean dagoen axolagabekeriaren demostrazioa dugu; bestela zaila da ulertzea egiten ari diren txikizioak. Nolabait horrek erakusten digu ez daukagula ez herri baten proiektuaren kontzientzia ezta ere gure baloreen estima. Motondon, Urkiolan, Gorlitz, Txingudin, Itoizen edo Zumaian erakusten ari gara ze nolako herria garen. Dirudienez batzuk lotsatzeko ahalmena aspaldian galdu zuten. Eskerak oraindik badiela oriotarrak, herri-tarrak horiei aurre egiteko prest!

JOSE RAMON ZABALA
EKOLOGISTA

BERRIAKZIRI



BEGONA GARMENDIA
HBko bozeramailea
Donostiako
udalekoan
DEIA

«Alderdiak aurrikuspenak egiten ari dira ETaren aitzakia ez duten egunerako»



JOSE ANTONIO AGIRIANO
Gobernuko
ordezkaria EAEn
EL CORREO
ESPANOL

«Euskal bestelako-

tasuna deritzona diru gehiago lortzen saiatzeko erabiltzen ari da»



JORDI PUJOL
Kataluniako
Generalitateko
lehendakaria
EL MUNDO

«Hemen-dik aurrera

zein tratu emango diguten, halakoak izango dira hitzarmenak»



JOSE COLDEFORS VALCARCEL
Nafarroako
gobernadore
militarra
NAVARRA HOY

«Intsumi-soek ez dute

bateren elkartasunik erakusten gizartearekin, nahiz eta hala-beharrez bertan sartuta egon eta berorri zerbitzu eta eskubideak eskatu»

KALILIXUT

© Olariagak

